

AKO SA ŽIJE MLADÝM
LUDOM A HORIEJ
ORAVE

POVEDZ
TY!

Volám sa Andrej, mám 21 rokov, žijem na Orave v Trstenej a pochádzam z Tvrdošina. Vedel si, že sú to dve najväčšie mestá v našom regióne, ktorý sa volá Horná Orava?

Afójte

Väčšinu svojho detstva a dosievania som strávil práve v týchto končinách, mám tu veľa kamarátov, všetci pochádzajú z okolitých dedín, ktoré určite poznáš ako napríklad z Brezovice, Čimhovej, Habovky, Hladovky, Liesku, Nižnej, Oravského Bielyho Potoku, Podbiela, Suchej Hory, Štefanova nad Oravou, Vitanovej, Zábiedova, Zuberca a samozrejme z Trstenej a Tvrdošina. Tipol by si si k akému číslu sa dostaneme, ak by sme spočítali všetkých mladých vo veku do 30 rokov na Hornej Orave? Je nás presne 15117, nie málo však?

Neviem, či vieš, ale v Tvojom okolí existuje pomerne veľa organizácií a inštitúcií ktorých zaujíma ako sa majú mladí na Hornej Orave a robia všetko preto, aby sme tu boli spokojní a zároveň sa mohli rozvíjať. Medzi ne patria 3 Centrá volného času, 4 základné umělecké školy, 6 stredných škôl, 16 materských škôl, 15 základných škôl a 8 hasičských zborov. Je tu niekol'ko aktivných občianskych združení ako napríklad Habovská mládež, OZ Medvedzie, Armaria Orava, eRKO, OZ Misia mladých, alebo V.I.A.C. - Inštitút pre podporu a rozvoj mládeže, v ktorom momentálne ja sám pôsobím.

A TERAZ TI CHCEM POVEDAŤ, ČO SME ZISTILI. VITAJ VO SVETE MLADÝCH ORAVČANOV.

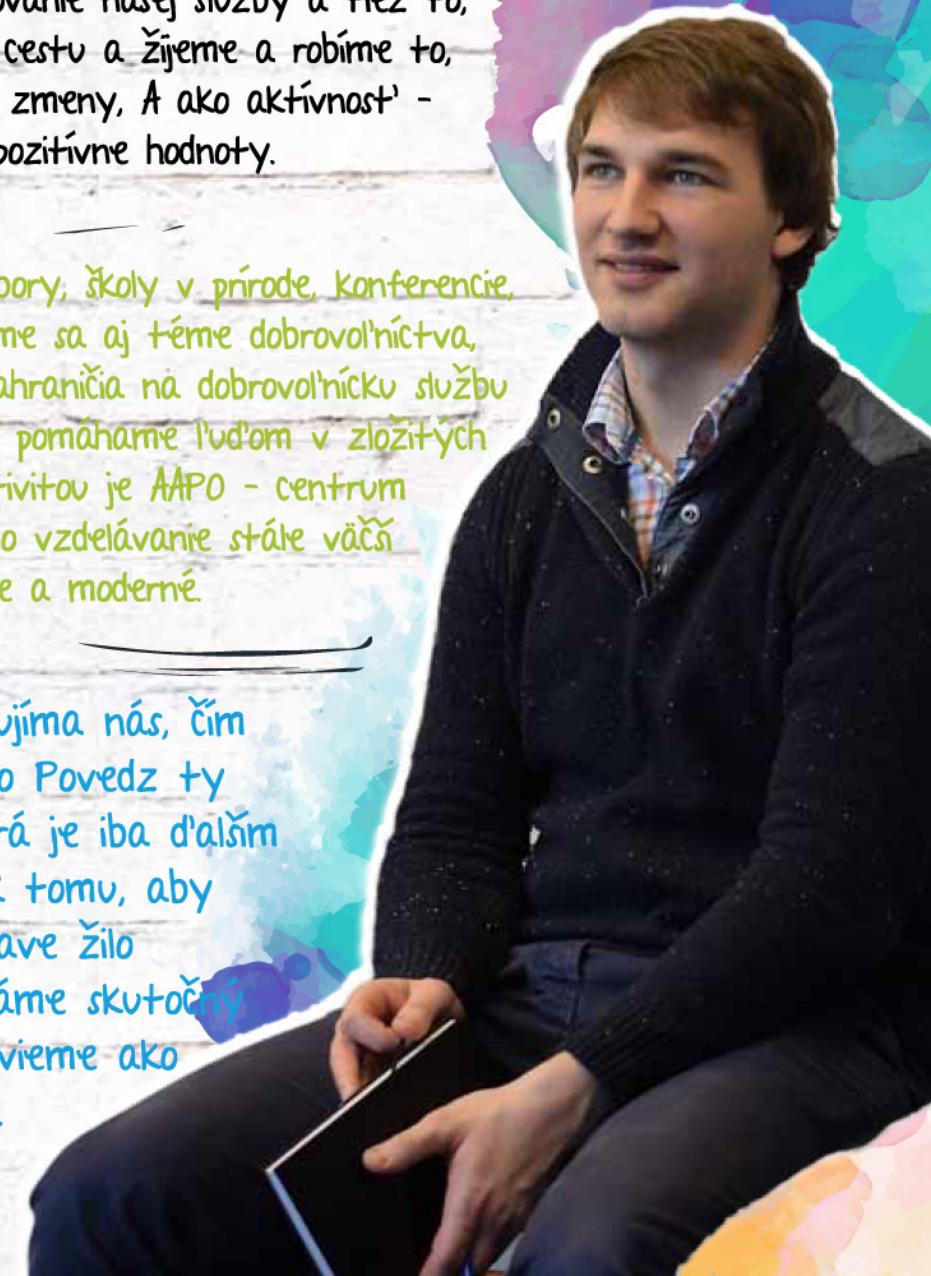
Vo V.I.A.C. sme sa rozhodli, že zistíme, aké sú najväčšie problémy a výzvy mladých ľudí Hornej Oravy. Preto sme vytvorili projekt, ktorý sa volá „Povedz Ty“. Pýtali sme sa prostredníctvom dotazníkov 1248 mladých na rôzne oblasti ich života, hovorili sme so všetkými starostami, ako oni vidia našu situáciu, pýtali sme sa aj verejnosti, učiteľov a pracovníkov s mládežou.

Som Michal, mám 25 rokov, spoločne s manželkou a synom žijem v Trstenej na Orave a pracujem v občianskom združení, ktoré sa volá V.I.A.C. - Inštitút pre podporu a rozvoj mládeže ako projektový manažér a pracovník s mládežou. Našim mottom je „najvyšší level pre každého“. Pre každého chceme viac. Náš názov je zložený zo štyroch písmen, ktoré vyjadrujú smerovanie našej služby a tiež to, čo chceme mladým odovzdať: V ako vierohodnosť - hľadáme vlastnú cestu a žijeme a robíme to, čomu veríme, I ako inovatívnosť - prinášame pozitívne a inšpiratívne zmeny, A ako aktívnosť - mobilizujeme generáciu tvorcov, C ako cnotu - presadzujeme pozitívne hodnoty.

Pre mladých organizujeme rôzne podujatia, inšpiratívne stretnutia, tábory, školy v prírode, konferencie, medzinárodné projekty, duchovné obnovy a veľa iných aktivít. Venujeme sa aj téme dobrovolníctva, prevádzkujeme Žilinské dobrovolnícke centrum, vysielame mladých ľudí do zahraničia na dobrovolnícku službu a hostime u nás európskych dobrovolníkov. Máme aj Komunitné centrum, kde pomáhamo ľuďom v zložitých životných situáciach a kde prepájame rôzne generácie. Našou ďalšou aktivitou je AAPO - centrum neformálneho a zážitkového vzdelávania, v ktorom sa snažíme, aby malo vzdelávanie stále väčší dopad na formovanie mladých pre život a aby bolo inovatívne a moderné.

Nájdete nás v Trstenej v žltej budove, ktorú nemôžete minúť! Volá sa Sinaj City Hub, ako aj v Novom Ústí v Oravskom centre mládeže. Naše aktivity robíme aj v celom regióne Hornej Oravy a dnes už aj za jeho hranicami.

Ako spomienul Andrej, zaujíma nás, čím mladí naozaj žijú. Preto Povedz ty a preto táto správa, ktorá je iba ďalším významným krokom k tomu, aby sa mladým na Orave žilo lepšie. Lebo len keď poznáme skutočný život mladých ľudí, vieme ako im pomôcť!

MLÁDEŽ VZDELÁVANIE A TÝM PRÁCE

Ahojte, volám sa Adam a idem vám predstaviť prvú oblast', ktorá je pre nás mladých dôležitá. Potrebujeme sa vzdelávať, aby sme mohli v živote robiť, čo naozaj chceme.

Ak sa chceme s niekým porozprávať o našom budúcom povolení, obraciam sa najčastejšie na kamarátov, hoci v školách máme výchovných poradcov.

Aj keď sme na Orave nespokojní a kritizujeme, že je tu málo pracovných príležitostí, väčšina z nás nemá prehľad o aktuálnych pracovných ponukách v našom regióne.

Ak hodnotíme, čo nás najviac pripravilo pre zamestnanie – tak je to samostúdium a prax v zahraničí, potom je to rodina ale sú aj takí šťastlivci, čo im základ dala stredná alebo vysoká škola (ale tých je len 29%).

Iba 25% mladých nad 18 rokov využilo po škole niektorú zo služieb v zamestnanosti - napríklad absolventskú stáž u potenciálneho zamestnávateľa, príspevok na podporu podnikania alebo boli prijatí na pracovné miesto, ktoré bolo vytvorené z dotácie Úradu práce. vytvorenie nového pracovného miesta.

ANDREJ, ČO MÔŽEM
ROBIŤ PRE TO, ABY SOM
SA DOBRE PRIPRÁVIL
NA SVOJE BUDÚCE
POVOLANIE?

Začнем sa zaujímať, aké pracovné príležitosti sa ponúkajú v našom regióne, či je niektorá z nich pre mňa zaujímavá. Zdrojom informácií pre mňa môžu byť aj rôzne dokumenty, ktoré popisujú plány rozvoja regiónu alebo obcí ako sú Plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Využijem rôzne príležitosti ako sú dobrovolnícke stáže a projekty, alebo informácie (aj o pracovných príležnostiach) a kontakty sú na nezaplatenia - a prispejam na dobrú vec, či niekomu pomôžem.

Seba rozvoj je klíč! Budem hľadať možnosti, ako sa zapájať do aktivít neformálneho vzdelávania - seminárov, workshopov, školiacich kurzov, alebo tak môžem získať zručnosti a skúsenosti pre moje budúce povolanie. Získam sebavedomie, ktoré pri dnešnej konkurencii nevyhnutne potrebujem.

Ak sa zúčastním takého školenia, budem si žiadať certifikát alebo iný doklad, a využijem ho pri hľadaní zamestnania alebo pri pohovore na vysokú školu (pridám ho k môjmu životopisu).

Ak si budem hľadať prácu, zistím si, aké služby v zamestnanosti ponúkané Úradmi práce môžem využiť a informujem sa, ako mi môžu pomôcť k mojej vysnívanej práci alebo k nazbieraniu nových skúseností.

MLÁDEŽ, TVORIVOSŤ A PODNIKAVOSŤ

Tvorivosť a podnikavosť - to sú základné vlastnosti podnikateľov. Takmer 70% študentov stredných škôl a 75% študentov vysokých škôl pozná úspešných podnikateľov vo svojom okolí a pozitívne hodnotia, že podnikatelia vybudovali firmu vlastnými silami, že sú čestní a neklamú zákazníkov.

V našom regióne máme veľa ambicioznych mladých ľudí – takmer 70 % uvažuje o budúcom podnikaní. Ti ostatní sa obávajú najmä rizika a radšej chcú byť „zamestnancami“ a mať pokoj.

Aktivity vyžadujúce tvorivosť a podnikavosť sú oblúbené u študentov stredných a vysokých škôl. Polovica študentov týchto škôl sa zapája do aktivít, kde musia hľadať praktické riešenie rôznych problémov, zistit si k nim informácie, navrhnuť riešenia, overiť, či budú fungovať. Necelých 20% z nás podobnú aktivitu vymyslelo a zrealizovalo s kamarátmi, ostatní sa zapojili bud' v škole, v občianskych združeniacach, na táboroch, na farách a podobne.

Ahojte, volám sa Terka a mojou oblasťou je tvorivosť a podnikavosť - dve vlastnosti, ktoré sa nám v živote veľmi hodia, ak chceme tvoriť veci samostatne a nebyť iba závislí na ostatných.

TERKA

MIŠO,
ČO MÔŽEM ROBIŤ
PRETO, ABY SOM
SI ZLEPŠILA
SVOJU PODNIKAVOSŤ
A TVORIVOSŤ?
POVEDZ TY!

Inšpiruj sa príkladmi podnikateľov zo svojho okolia. Podnikavosť je schopnosť premeniť nápady na reálne činy, chopiť sa iniciatív, niesť zodpovednosť, prijať riziko a dosahovať ciele. Títo ľudia to dokázali.

Ak sa chceš stať podnikateľom, využi možnosti, ktoré ponúkajú rôzne organizácie ako Združenie mladých podnikateľov, JASR SR, programy na podporu Startupov, Slovenské stredisko cvičných firiem a i.

PRIPRAVUJTE MENŠIE PROJEKTY DO RÔZNY GRANTOVÝCH SCHÉM. SKÚS TAK SPOLOČNE S KAMARÁTMI VYMYSLEŤ RIEŠENIE NEJAKÉHO PROBLÉMU, KTORY VIDÍŠ VO SVOJOM OKOLÍ. SÚ TO AKTIVITY, KTORÉ ROZVÍJAJÚ TVOJU KREATIVITU.

MICHAL

MLADEŽ A PARTICIPÁCIA

Ahojte, som Juraj a idem vám predstaviť oblasť participácie. Viete, čo to znamená? Participácia je o našom zapájaní sa do diania okolo nás ako v obci, kde žijeme, tak aj v škole alebo celkovo v našom regióne alebo na Slovensku.

Takmer na každej škole funguje žiacka alebo študentská rada. Väčšina z nás si myslí, že rada dokáže ovplyvniť kultúrne a športové aktivity v školách. Neveríme, že takáto rada dokáže ovplyvniť výber učiva alebo výber učiteľov. Nedôvera v možnosť ovplyvniť veci v škole je jeden z dôvodov, prečo sa nechceme do nich zapojiť.

Len minimum z nás má za posledný rok skúsenosť s prípravou petície, s účasťou na verejném proteste, s účasťou na zasadnutí mestského alebo obecného úradu, so spoluúčasťou na založení občianskeho združenia alebo so žiadostou o poskytnutie informácií. Ti, ktorí túto skúsenosť majú neabsolvovali žiadne školenie ani žiadnu formu prípravy.

Niektoľ zo študentov stredných škôl sa zúčastnili cvičných volieb. Viac ako 60% mladých nad 18 rokov uviedlo, že sa zúčastnili volieb.

Ak si už na škole členom rady, dajte o sebe vedieť: spolužiakom, vedeniu školy, samospráve - pripravte prezentáciu, čo konkrétnie ste ovplyvnili alebo zmenili v živote vašej školy aj aké sú vaše plány a zámery.

PATRIK, ČO MÔŽEM ROBIŤ, ABY SOM SA VIAC PODIELAL NA DIANÍ OKOLO SEBA?

Ak nie si členom rady a máš svoj názor, neboj sa podávať konkrétnie podnety pre zmenu.

Zistí si, čo všetko môžeš robiť, ak sa ti niečo v tvojom okoli nepáči - využi možnosť petície, vystúpenia na zasadnutí obecného zastupiteľstva, žiadaj úrady o poskytnutie informácie podľa zákona.

Informuj sa o aktivitách rôznych občianskych združení, zapoj sa do ich aktivít. Ak ti žiadne nevyhovuje, môžeš si založiť vlastné združenie.

AK JE TI VIAC AKO 18 ROKOV, CHOĎ PRAVIDELNE VOLIŤ. JE TO AJ TVOJA ZODPOVEDNOSŤ, AKÝ ŽIVOT JE NA HORNEJ ORAVE.

MLÁDEŽ A Svet

Ahojte, som Lukáš a aj ked' žijem na Orave, rád cestujem po svete a stretávam mladých ľudí z iných krajín. Viem, že s nimi mám veľa spoločného, aj ked' každý žijeme inde, a preto vám chcem predstaviť tému „Mládež a svet“.

Hovorí sa, že mobilita prináša nový pohľad na život. Menej ako 50% mladých ľudí na Orave sa za posledný rok zúčastnilo nejakej vzdelávacej aktivity mimo využívania ako napríklad exkurzie do podnikov, zahraničnej výmeny alebo školenia, školy v prírode. Podľa ich hodnotenia to bola pozitívna skúsenosť.

Ostat' žiť na Orave, či odísť preč? Študenti počas štúdia na strednej škole sú najviac rozhodnutí odísť z Oravy: pracovať alebo cestovať. Chcú bývať vo veľkých mestách a tvrdia, že na Orave sa nič nedeje. Ti, ktorí už skončili strednú alebo vysokú školu, chcú naopak zostať pracovať a žiť na Orave. Tvrídime, že na Orave je málo pracovných príležitostí, aj ked' sa ukázalo, že máme veľmi malý prehľad o aktuálnych pracovných ponukách.

K MIGRANTOM A UTEČENCOM MÁME SKÔR NEGATÍVNY, NAJMÄ AK SME EŠTE VEĽMI MLADÍ (OD MATERSKEJ ŠKOLY AŽ PO KONIEC PRVÉHO STUPŇA). TVRDÍME, že SÚ TO CUDZÍ ĽUDIA A ROBIA INÝM ZLE. HOCI NEMÁME OSOBNÚ SKÚSENOSŤ, HOVORÍME TO, ČO POČUJEME DOMA OD RODIČOV. TAKMER 70% ŠTUDENTOV STREDNÝCH ŠKÔL A VIAC AKO 50% ŠTUDENTOV VYSOKÝCH ŠKÔL A MLADÝCH ĽUDÍ PO SKONČENÍ VZDELÁVANIA MÁ ROVNAKO NEGATÍVNY POSTOJ, ALE TIETO NÁZORY SÚ ZISKANÉ SKÔR Z KNÍH, ČASOPISOV A INTERNETU.

MIŠKA, ČO MÔŽEM ROBIŤ, ABY SOM MAL ZDRAVÝ VZŤAH KU SVETU A K ĽUDOM Z INÝCH KRAJÍN?
POVEDZ TY!

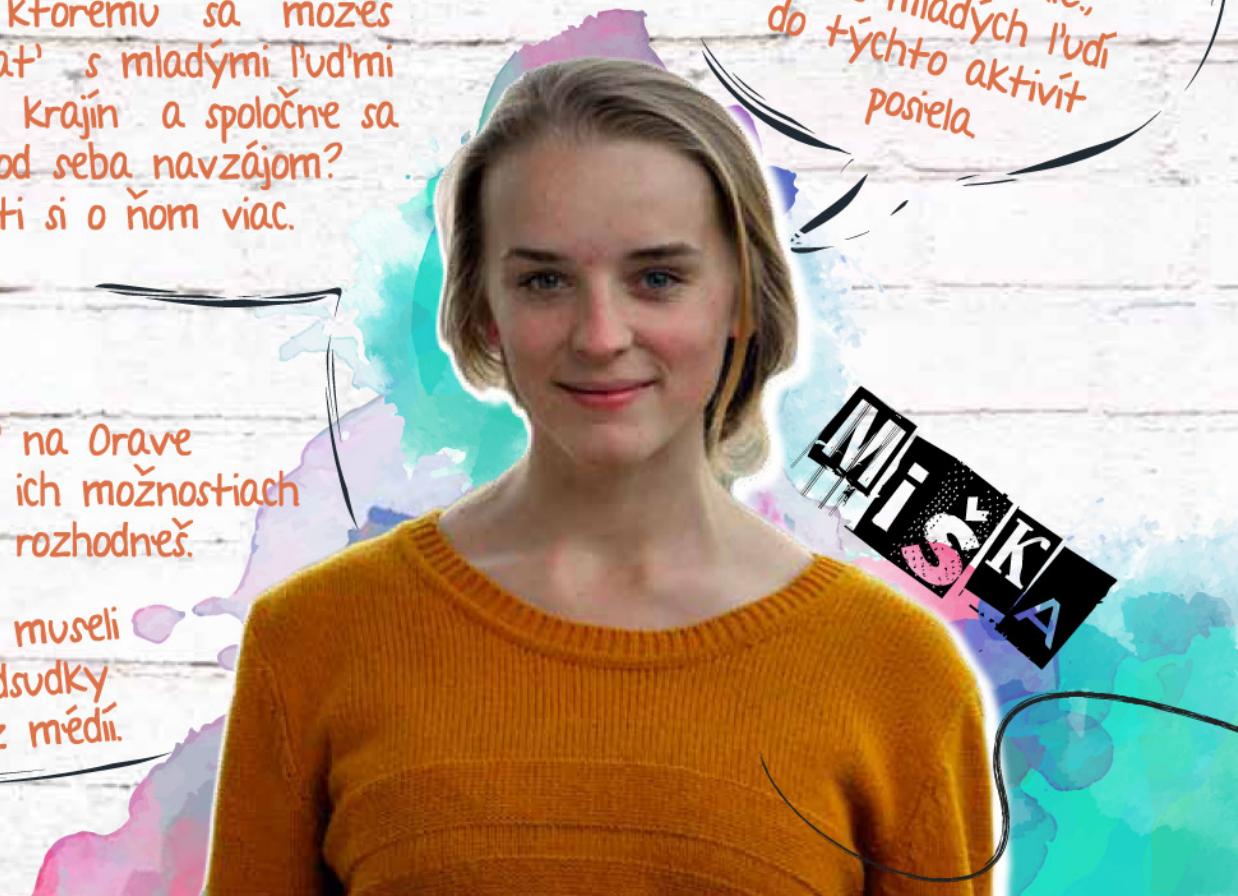
Hľadaj si príležitosti, ako sa zapájať do zahraničných výmen a školení. Vieš o tom, že existuje program Erasmus, vďaka ktorému sa môže stretnúvať s mladými ľuďmi z iných krajín a spoločne sa učiť od seba navzájom?

Zisti si o ňom viac.

Rozmýšľaj nad tým, či chceš zostať žiť na Orave a hľadaj dôvody, prečo áno. Zisti si o Orave a ich možnostiach čo najviac informácií, kým sa definitívne rozhodneš.

Zisti si čo najviac informácií o ľuďoch, ktorí museli utiecť zo svojich krajín, nevytváraj si predsudky iba na základe jednostranných informácií z médií.

Sleduj pravidelne webové a Facebookové stránky V.I.A.C., ktoré mladých ľudí do týchto aktivít posielajú.

MLADEC, ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL

VERONIKA

Ahojte, volám sa Veronika a idem vám predstaviť ďalšiu oblasť, ktorá je pre nás mladých dôležitá, a veľa z nás rieši, ako žiť zdravým životným štýlom a ako sa správajť zodpovednejšie k životnému prostrediu.

Na základnej škole sa viac ako 70% žiakov považuje za ľudí, ktorí majú zdravý životný štýl. Čím sme starší, myslíme si to menej, a po skončení vzdelávania si to o sebe myslí už iba 46% mladých. Najčastejšie konzumujeme ovocie a zeleninu, pohybujeme sa na čerstvom vzduchu a trávime volný čas športom. Žiaci na základných školách uprednostňujú prepravu na bicykli, alebo hromadnou dopravou. Ku zdravému životnému štýlu nás najviac motivuje rodina a kamaráti, alebo sa motivujeme sami a takmer vôbec nás nemotivuje škola.

NAJČASTEJŠIE SA STARÁME O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE TÝM, ŽE SEPARUJEME ODPAD, ŠETRÍME PITNÚ VODU A ELEKTRICKÚ ENERGIU. V MENŠEJ MIERE ZNIŽUJEME MNOŽSTVO VYTVORENÉHO ODPADU A PODPORUJEME PROJEKTY ZAMERANÉ NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA. KÝM CHODÍME DO ŠKÔL, NAJVIAC NÁS OPÄŤ MOTIVUJE RODINA A ŠKOLA. TÍ Z NÁS, ČO UŽ DO ŠKOLY NECHODIA, SA NAJČASTEJŠIE INŠPIRUJÚ ČLÁNKAMI ALEBO VIDEAMI NA INTERNETE.

TERKA, ČO NÁM POMÔŽE
SPRÁVAŤ SA ZODPOVEDNEJŠIE
K NAŠMU ŽIVOTNÉMU PRO-
TREDIU A ŽIŤ ZDRAVŠIE?

Zaujímaj sa, ako môžeš ty osobne produkovať menej odpadu, a tak menej zatáčovať našu planétu.

Pozri sa, aké aktivity v oblasti ochrany životného prostredia sa robia v mieste, kde bývaš, a či sa do nich môžeš zapojiť.

Sleduj blogy zaujímavých ľudí alebo videá na youtube, ktoré sa zaobrajú zdravým spôsobom života

Vyber si aspoň jednu fyzickú aktivitu, ktorá t'a bude bavit' a venuj sa jej pravidelne.

Rozprávaj sa o zdravom životnom štýlu so svojimi kamarátmi a hľadajte, čo môžete robiť spoločne.

KA
ER

MLADEŽ A SOCIÁLNE ZAČLENIENIE

Ahojte, volám sa Dominik a mojou oblastou je sociálne začlenenie. V našej spoločnosti sú ľudia, ktorí sú napríklad na vozíčku, majú problémy so zrakom alebo sluchom, alebo sú hyperaktívni. V školách ich nazývame žiaci/študenti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V našom prieskume sme sa pýtali predovšetkým žiakov materských a základných škôl, či majú takých spolužiakov a aký majú na to názor. Idem vám povedať výsledky.

V materských školách takmer polovica rodičov uviedla, že deti prichádzajú do kontaktu s takými žiakmi. Na základných školách sa so spolužiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami stretlo necelých 30% žiakov.

97% RODIČOV DETÍ V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH VNÍMAJÚ INTEGROVANÉ DETI POZITÍVNE A DEŤOM V MATERSKEJ ŠKOLE TÍTO SPOLUŽIACI NEVADIA. ŽIACI PRVÉHO STUPŇA SA VYJADRILI, ŽE IM TIETO DETI NEPREKÁŽAJÚ - SKÔR ŽE ICH MAJÚ RADÍ. OPROTI TOMU PRE 31% ŽIAKOV VO VEKU 10 - 15 ROKOV NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH SA TÍTO MĽADÍ ĽUDIA STAVAJÚ PREKÁŽKOU. TVRDIA, ŽE ICH NEMAJÚ RADÍ, ŽE SA CÍTIA V ICH SPOLOČNOSTI NEPRÍJEMNE, ŽE ICH SPRÁVANIE ROBÍ ZLE VŠETKÝM, ŽE BY MALI CHODIŤ NA ŠPECIÁLNU ŠKOLU LEBO ZHORŠUJÚ PRIEMER TRIEDY, A ŽE MEŠKAJÚ S UČIVOM, LEBO ICH MUSIA ČAKA.

ADAM, AKO BY SOM MOHOL
ZLEPŠIŤ SVOJ VZŤAH
K MĽADÝM ĽUĎOM S HANDICAPOM?

Vieš si predstaviť aké to je žiť s handicapom?
Premýšľaj, ako by si sa správal ty, keby si mal nejaký handicap.

Hľadaj spôsoby, ako spolužiakovi s handicapom pomôcť s učením, aby to mal v škole ľahšie.

Vyskúšaj si prácu s mladými s handicapom ako dobrovoľník

Rozmýšľaj, čo sa od týchto mladých ľudí vieš naučiť.

Nájdi si kamaráta, ktorý má handicap.
Rozprávaj sa s ním, aké to je žiť s postihnutím.

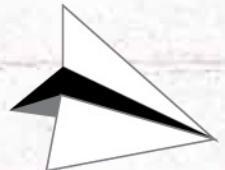

MLADÉŽA DOBROVOLNÍCTVO

DOBROVOLNÍCTVO Ahojte, som Barbora a chcem vám predstaviť, čo si mladí ľudia myslia o dobrovolníctve, či poznajú dobrovolnícke príležitosti, alebo sa zapájajú do dobrovolníckych aktivít.

Najviac skúseností s dobrovolníckymi aktivitami majú mladí ľudia, ktorí sú starší ako 18 rokov. Takmer 85% mladých z tejto skupiny považuje účasť na dobrovolníckej aktivite za pozitívnu.

Najmenej sa do dobrovolníctva zapájajú študenti stredných škôl. 75% študentov stredných škôl vo svojom okoli nepoznajú žiadne dobrovolnícke príležitosti a nepoznajú ani žiadne organizácie, kde sa môžu dobrovolnícky zapojiť. Najviac dobrovolníckych organizácií poznajú mladí ľudia vo veku 20 - 26 rokov.

FILIP, ČO MÔŽEM UROBIŤ
PRE TO, ABY SOM SA
STALA DOBROVOĽNÍKOM ?

Zaregistruj sa na webe Žilinského
dobrovoľníckeho centra, a to t'a
môže prepojiť s konkrétnymi
organizáciami v našom regióne,
ktoré hľadajú dobrovoľníkov.

Zistí, kde v tvojom okolí
sú zahraniční dobrovoľníci.
Skontaktuj sa s nimi a zistíš,
čo to prináša do ich životov.

MLADÍ ĽUDIA NAJVIAC POZNAJÚ ORGANIZÁCIE
V.I.A.C. - INŠTITÚT PRE PODPORU A ROZVOJ MLÁDEŽE,
ERKO - HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ
A DOBROVOĽNÝ HASIČSKÝ ZBOR AKO PRIESTOR
PRE DOBROVOĽNÍKOV.

Vyber si oblasť, v ktorej
by si sa chcela zapojiť.
Lahšie budeš hľadať konkrétnie
príležitosti.

VIERA A NÁBOŽENSTVO

Ahojte, som Miška a chcem vám predstaviť
poslednú oblasť, ktorá je pre nás
na Hornej Orave veľmi dôležitá, a to je viera
a náboženstvo.

Mladí na stredných
školách ako aj mlatí
po ukončení vzdelávania
najčastejšie navštievujú
adorácie, chvály
a bohoslužby.

Mladí ľudia
od 15 rokov sa aspoň
raz do roka zúčastnia
púti, adorácií, duchovných
obnov a náboženských
prednášok

Na Hornej Orave je 89% mladých ľudí
rímkokatolíckeho vierovyznania. 34% mladých ľudí
sa nezúčastňuje ani raz v týždni svätej omše.

MLADÝCH ĽUDÍ
NAJČASTEJŠIE
PRIVIEDLI
K VIERE ICH RODIČIA,
ALE 8% MLADÝCH ĽUDÍ
SA ROZHODLI
PRE VIERU SAMI.

MIŠKA

TAKMER 80% MĽADÝCH ĽUDÍ UVIEDLO,
ŽE NA ORAVE JE DOSTÁTOK PODUJATÍ
PRE ROZVOJ DUCHOVNÉHO ŽIVOTA MĽADÝCH.

ANDREJ, ČO MÔŽEM UROBIŤ
PRE TO, ABY SOM RÁSTLA
VO VIERE ?

Mladí najčastejšie rozoberajú svoj duchovný život s kňazom z ich farnosti, alebo s kamarátkami, 23% mladých nemá potrebu svoj duchovný život s niekým riešiť!

Byť na Orave je v tomto ohľadu veľkou výhodou, preto ti odporúčam využiť potenciál pripravených a ponúkaných aktivít naplno.

Rozvíjaj a upevňuj svoje osobné rozhodnutie pre život z viery.

AKO VIDIA SITUÁCIU MLADÝCH SAMOŠPRAWY

Ahojte, volám sa Patrik a chcem vám ukázať, ako vidia našu situáciu starostovia a primátori z obcí nášho regiónu. V rámci projektu sme sa rozprávali so všetkými z nich a pýtali sme sa ich, čo ich obec robí pre mladých ľudí a aké vidia najväčšie problémy a výzvy mladých

Okrém Habovky, Čimhovej a Tvrdošina, žiadna zo zapojených obcí nemá spracovanú konцепciu práce s mládežou. Túto tému neriešia samostatne, iba ako súčasť športu, kultúry, alebo školstva.

Väčšina zapojených obcí nerobí konkrétnie kroky, aby mladí zostali žiť v obci a neodchádzali preč. Konkrétnie kroky robí iba Trstená, ktorá vyhľadáva možnosti na pritiahanutie investorov a vytvorenie nových pracovných miest. Nižná pretvára strednú školu na potreby trhu práce. Čimhová sa snaží prepájať spoluprácu fary a obce a zapájania mladých ľudí do organizovania podujatií. Obce dostávajú dotácie na financovanie mladých ľudí a starostovia uvádzali, že takmer

v 100% peniaze využívajú na financovanie Centier volného času v Tvrdošine, Trstenej, Nižnej a Liesku. Kam mládež z menších obcí denne dochádza, prípadne na iné podujatia, krúžky, školské kluby, úhradu priestorov pre mládežnícke organizácie a pod.

Všetky zapojené obce realizujú aktivity pre mladých ľudí, predovšetkým športové a kultúrne podujatia - karnevaly, hasičské súťaže, tvorivé dielne, Dni rodiny apod. Obce najčastejšie spolupracujú s dobrovoľnými hasičmi, farnosťami, školami, niektoré aj s občianskymi združeniami.

Mestské zastupiteľstvá okresu Tvrdošín majú spolu za všetky obce celkom 131 poslancov, ale iba 6 z nich je vo veku do 30 rokov. V dvanásťich obciach v posledných volbách kandidovali mladí ľudia do 30 rokov na poslancov, ale väčšina z nich sa do výberu nedostala

Ako najväčšie úspechy v oblasti mládeže starostovia uvádzali najmä organizáciu podujatií, napríklad táboration, Dňa rodiny, alebo vybudovanie športovišk. Trstená vidí ako svoj najväčší úspech fungovanie mládežníckeho parlamentu.

Okrem Trstenej v žiadnej obci nefunguje mládežnícky parlament. V Cimhovej a Zábiedovej je iniciatíva, aby vznikla rada mládeže.

Starostovia vidia tri najväčšie nedostatky v oblasti práce s mladými. Prvým nedostatkom je chýbajúci líder, ktorý by mladých t'hal, aby sa podielali na fungovaní obcí, druhým bol nezáujem mladých o dianie v obciach. Starostovia čakajú, že mladí prídu so svojimi návrhmi a aktivitami, ale podľa nich je iniciatíva zo strany mladých nízka. Tretím sú chýbajúce priestory pre stretnávanie sa mladých a pre športové aktivity, na ktorých by sa mladí stretávali.

Väčšina obcí uviedla, že nerozumie mladým ľuďom a nevie, ako zistit ich potreby. Ako najväčšiu potrebu vidia prácu a bývanie alebo trávanie volného času. S istotou to však nevedia posúdiť.

BARBORA, AKÉ
ODPORÚČANIE BY SME MOHLI
DAŤ STAROSTOM
A SAMOSPRÁVAM?

Začnite si vytvárať vzťah s mladými ľuďmi, ešte kým
o to majú záujem - ideálny vek je od 11 rokov.

Spolupracujte s ďalšími organizáciami, ktoré pracujú s mladými, so školami, s neziskovými organizáciami a riešte situáciu mladých spoločne.

Mladí ľudia sa potrebujú cítiť súčasťou obce. Tento vzťah musí začať budovať obec, napríklad tým, že vytvorí priestor na komunikáciu s mladými ľuďmi. Hľadajte spôsoby, ako priamo a pravidelne neformálne komunikovať s mladými. Zistite, čo naozaj potrebujú.

Začnite sa samostatne venovať skupine mládeže. Pri tvorbe následúceho Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vytvorte kapitolu samostantne pre mládež.

Hľadajte formy podpory, ako pomôcť mladým ľuďom byť v obciach aktívny, napríklad prostredníctvom podpory ich aktivít (finančnej aj nefinančnej), poskytnutím priestorov pre stretnávanie sa a ponúknut' pomoc pri podujati a podobne.

Hľadajte spôsoby, ako pritiahnúť mladých do politiky, aby ich viac začalo kandidovať a aby sa aj zvýšil počet mladých poslancov.

Vytvorte samostatný odbor na samospráve, ktorý bude riešiť problematiku mládeže a/alebo poveriť konkrétneho zamiestnanca

Vytvorte mládežnícky parlament alebo radu mládeže a zapojte ich do rozhodovania o aktivitách, týkajúcich sa mladých. Berte ich ako "radu mladších" – samozrejme s prihliadnutím na ich vek a skúsenosti.

AKO VIDIAT MЛАДЫХ ПРАВОНИЦІ S MlaDžou

Pracovníci s mládežou sú pre mladých veľmi dôležití, lebo ovplyvňujú ich pohľady na svet a často sú mladym najbližšie. Mladí s nimi rišia svoje otázky a trápenia. V rámci projektu sme zorganizovali stretnutie pracovníkov s mládežou a pýtali sme sa ich, ako oni vidia situáciu mladých ľudí. Idem vám povedať, čo sme sa dozvedeli.

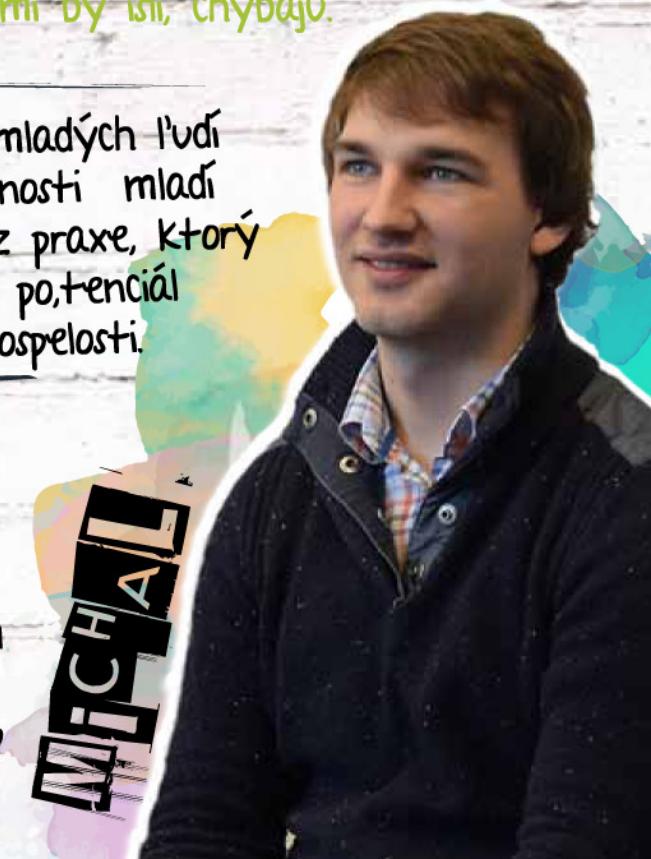
Mladí majú v súčasnej dobe veľmi veľa možností, do čoho sa zapájať a ako sa rozvíjať a každý mladý človek má v sebe veľa talentov. Často je pre nich náročné sa rozhodnúť, v akej oblasti sa rozvíjať. Chýba im sebadôvera a často vidia sami sebe veľmi negatívne. To ovlivňuje ich rozhodovanie, čo chcú v živote robiť, majú strach si nastaviť svoje životné ciele, lebo neveria, že ich dosiahnu.

Mladí veľmi túžia po vzoroch, ktoré môžu následovať, máme skúsenosť, že keď sa objaví niekto, kto je schopný jím byť vzorom, vie ich veľmi dobre motivovať a oni ho následujú a chcú sa správať, ako on. To kladie na pracovníkov s mládežou veľké nároky.

Mladým často vzory, za ktorými by íšli, chýbajú.

Škola veľmi často slabo pripravuje mladých ľudí pre praktický život. Z našej skúsenosti mladí potrebujú mať vedľa seba človeka z praxe, ktorý do nich investuje čas, rozvíja ich potenciál a sprevádza ich na ceste k dospelosti.

Mladí ľudia vedia často spravit veci samostatne, ale veľakrát nemajú prostor alebo dôveru ľudí, čo s nimi pracujú. Mladí potrebujú mať v svojom živote výzvy, aby sa učili prebierať zodpovednosť a využívať naplno svoju kreativitu.

VERONIKA, ČO BY SME
ODPORÚČALI PRACOVNÍKOM
S MLÁDEŽOU, ABY ICH PRÁCA
S MLADÝMI BOLA KVALITNÁ
A EFEKTÍVNA?

PRÁCA S MLÁDEŽOU MÁ SLABÉ VÝSLEDKY, MNOHÉ ORGANIZÁCIE
REALIZUJÚ VEĽA AKTIVÍT, ALE NEZABERAJÚ SA TÝM, AKÚ GENERÁCIU
MLADÝCH VYCHOVÁVAJÚ.

Pracujte na sebe, nebojte sa inovácií a rozvíjajte také pozitívne hodnoty,
aby ste boli mladým ľudom vzorom, ktorý budú chcieť následovať.

Pristupujte k mladým ľudom
s rešpektom k ich jedinečnosti,
hl'adajte, čo je v nich dobré, a to
posilňujte.

Pedagógovia v školách, hl'adajte
spôsoby, ako znížovať administratívnu
zátaz na vás, aby ste
sa mohli čo najviac venovať det'om
a mladým ľudom.

Vytvárajte mladým príležitosti
k zapájaniu sa do aktivít, v ktorých
môžu prebrať zodpovednosť.
Dôverujte im, že to zvládnu.

Sprevádzajte mladých pri
plánovaní a realizácii
aktivít, aby sa naučili
robiť veci samostatne,
nerobte veci za nich,
skôr im bud'te nápomocní.

Pomôžte mladým ľudom zistit', aký je ich potenciál,
čo ich baví a v akej oblasti sa môžu ďalej rozvíjať.
Pomôžte im aj hl'adat' ich osobné a životné ciele.

Kým začnete realizovať aktivity
vo svojich organizáciách, rozmyšľajte
nad tým, aké konkrétné zmeny chcete
u mladých ľudí dosiahnuť. Zaoberajte
sa tým, čo vaše aktivity môžu dať
mladým do života.

AKO VIDÍ SITUÁCIU MLADÝCH VEREJNOST'

Školský systém nie je aktuálny, žiaci a študenti sa učia nepotrebné veci zo starých kníh, najmä na stredných školách sa učia predmety, ktoré študenti v praxi vôbec nevyužijú. Vzdelávací systém by mal byť čo najviac zamieraný na prax, nie na teóriu, chýba prepojenie na trh práce.

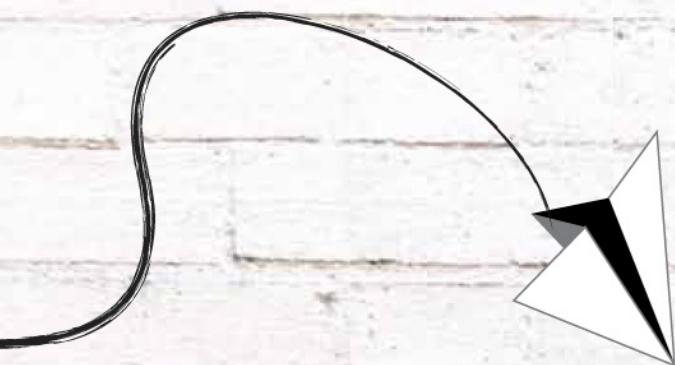
Veľa mladých ľudí sa stázuje, ale nič konkrétné pre zmenu nerobí. U mladých ľudí chýba rozmer prijatia zodpovednosti – sú zvyknutí, že sa o nich rodičia starajú a sú zvyknutí iba konzumovať a prijímať. Je potreba, aby mladí prijali miesto, kde žijú za svoje, a aby chceli aj pre ostatných, aby sa tam cítili dobre.

Ahojte, volám sa Filip. Poslednou skupinou, ktorej sme sa pýtali na názor ohľadom situácie mladých ľudí, je verejnosc'.

Zorganizovali sme verejnou diskusiu, kde boli ľudia rôzneho veku, ktoré naša téma zaujímala. A chcem vám predstaviť tie najzaujímavejšie názory.

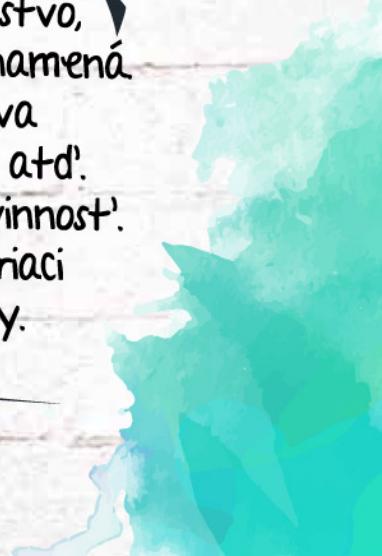
Vytráca sa pozitívny vztah mladých k prírode, pomohlo by, keby mali levno prenajatú pôdu, kde si môžu zariadiť svoje vlastné hospodárstvo a keby mohli predávať svoje lokálne produkty.

Dobrovolníctvo nie je populárne, mladí chcú peniaze. Zároveň mladí nechcú byť dobrovolníkmi, lebo sa chcú v svojom volnom čase venovať sami sebe a byť s kamarátmi. Chýba osvetla v oblasti dobrovolníctva, lebo mladí si pod dobrovolníctvom predstavujú iba aktivity pre nejakú konkrétnu organizáciu.

Žijeme na konzervatívnej Orave, pohľad ľudí na odlišnosť je negatívny. Ľudia sa boja zmeny. Existuje veľa predsudkov voči ľuďom, ktorí sú iní. Mladí ľudia preberajú tento prístup k životu od staršej generácie.

Malo by sa viac hovoriť o tom, čo je kresťanstvo, lebo ľudia tu žijú tradíciu, ale nevedia, čo to znamená. Veľa ľudí sa hľási na birmovanie, lebo očakáva výhody - svadbu v kostole, darčeky od rodičov atď. Ľudia berú vieru ako záťaž, vidia to iba ako povinnosť. Veriaci sú uzavretí v jednej komunité a neveriaci v druhej, ako by to boli dve oddelené zložky.

čo poviedať na záver?

ŽIVOT DNEŠNÝCH MĽADÝCH ĽUDÍ NIE JE NIKDE JEDNODUCHÝ. NAPRIEK TOMU JE TO SKUPINA, KTORÁ JE NIELEN BUDÚCNOSŤOU ORAVY, ALE AJ JEJ PRÍTOMNOSŤOU. POZNANIE SITUÁCIE JE PRVÝM KROKOM K NA CESTE K ZMENE. NECH INFORMÁCIE Z TEJTO SPRÁVY INŠPIRUJÚ ZODPOVEDNÝCH K OPATRENIAM, KTORÚ TÚTO ZMENU PRONESÚ. NAŠI MĽADÍ SI JU ZASLÚŽIA.

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 - 2020“, ktorú administruje IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

© VYDALO V.I.A.C. – INŠTITÚT PRE PODPORU A ROZVOJ MLÁDEŽE
2017